

VÝROČNÍ ZPRÁVA O POSKYTOVÁNÍ KLINICKÉ PASTORAČNÍ PÉČE VE FAKULTNÍ NEMOCNICI OLMOUC ZA ROK 2014

1. Zaměstnanecké pracovní poměry v roce 2014

Na začátku roku 2014 poskytovaly ve *Fakultní nemocnici Olomouc* (dále FNOL) klinickou pastorační péči celkem čtyři nemocniční kaplanky, dohromady na 2,3 úvazku: *ThLic. PhDr. Marta Hošťálková, Th.D. Ph.D., Mgr. Marie Maňáková, M.A., Mgr. Bc. Tobia Miroslava Matějková a Mgr. Jana Březinová*. V průběhu roku docházelo k personálním změnám. Do týmu postupně přibyla ještě *ThLic. Mgr. Jana Nováková, Ph.D.* a *Vítězslav Vurst, B.Th.* V průběhu roku došlo také ke změnám úvazkové dotace. Na konci roku 2014 se jednalo celkem o 1,9 úvazku (zvl. vzhledem k přesunu části úvazku M. Hošťálkové do oblasti koordinace nemocničních kaplanů v *Arcidiecézi olomoucké*) a jeden kaplan na dohodu o pracovní činnosti (do 50 hodin za měsíc.)

Do konce března 2014 byly všechny kaplanky zaměstnané *Arcibiskupstvím Olomouckým* (dále AO) a v nemocnici působily na základě uzavřené smlouvy mezi FNOL a AO jako externisté.

V dubnu došlo k zásadní změně přístupu FNOL k poskytování klinické pastorační péče a od 1. 4. byla *Fakultní nemocnicí* zaměstnána na 0,5 úvazku jako koordinátorka nemocničních kaplanů T. M. Matějková.

Arcibiskupství olomoucké až do konce roku zaměstnávalo ostatní kaplanky a pastorační péče ve FNOL byla poskytována členy *Katolické asociace nemocničních kaplanů v České republice*. Od května zaměstnalo pro pastorační péči ve FNOL J. Novákovou.

Od 1. září FNOL zaměstnala na Dohodu o pracovní činnosti (DPČ do 50 hodin za měsíc) V. Vursta – člena *Církve adventistů sedmého dne* a předsedu *Asociace nemocničních kaplanů*.

FNOL začala připravovat přijetí ostatních nemocničních kaplanů do pracovního poměru.

Úvazky 2014	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Matějková	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Hošťálková	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,5	0,5	0,5	0,5
Maňáková	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,4
Březinová	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Nováková					0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Σ	2,3	2,3	2,3	2,3	2,55	2,55	2,55	2,55	2,2	2,2	2,2	1,9
Vurst DPČ									50h = tj. cca 0,3 úvazku	50h = tj. cca 0,3 úvazku	50h = tj. cca 0,3 úvazku	50h = tj. cca 0,3 úvazku

Tabulka 1: Přehled úvazkového rozložení v roce 2014 (modrou barvou jsou označeny úvazky a DPČ hrazené FNOL).

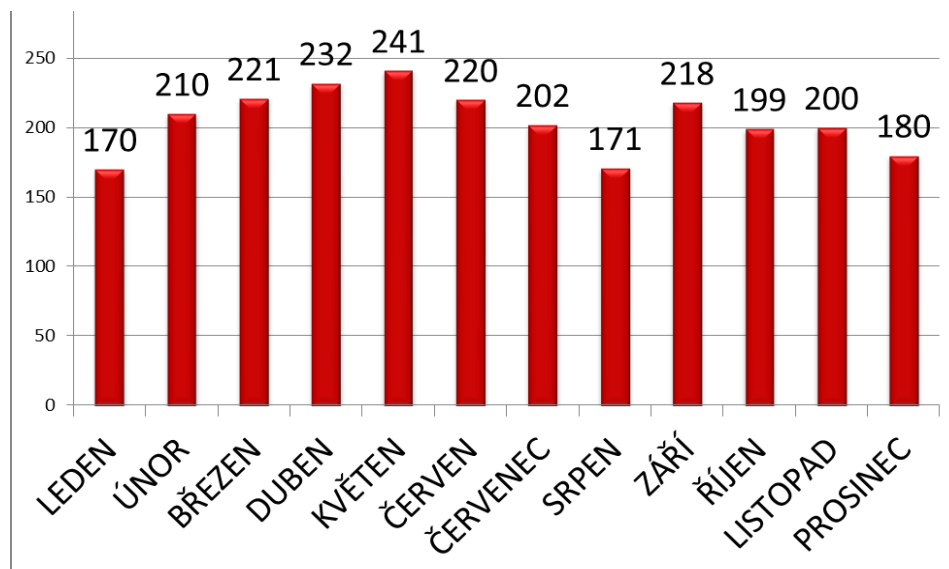
2. Poskytování klinické pastorační péče ve FNOL v roce 2014

Poskytování pastorační péče probíhá na základě žádostí nemocných, příp. jejich příbuzných nebo zdravotníků, kteří kontaktují nemocniční kaplany prostřednictvím telefonu (733 789 731) nebo emailu (kaplani.fnol@seznam.cz).

Systematické poskytování pastorační péče – tedy pravidelné návštěvy klinik a oddělení s aktivní nabídkou péče nemocným probíhá na oddělení geriatric (Maňáková, Nováková), na 1. interní klinice (Hošťálková, Březinová) a 2. interní klinice (Matějková, Maňáková). Od dubna je realizováno též na 1. chirurgické klinice (Matějková), od června na psychiatrické klinice (Březinová), od září na oddělení urgentního příjmu (Vurst).

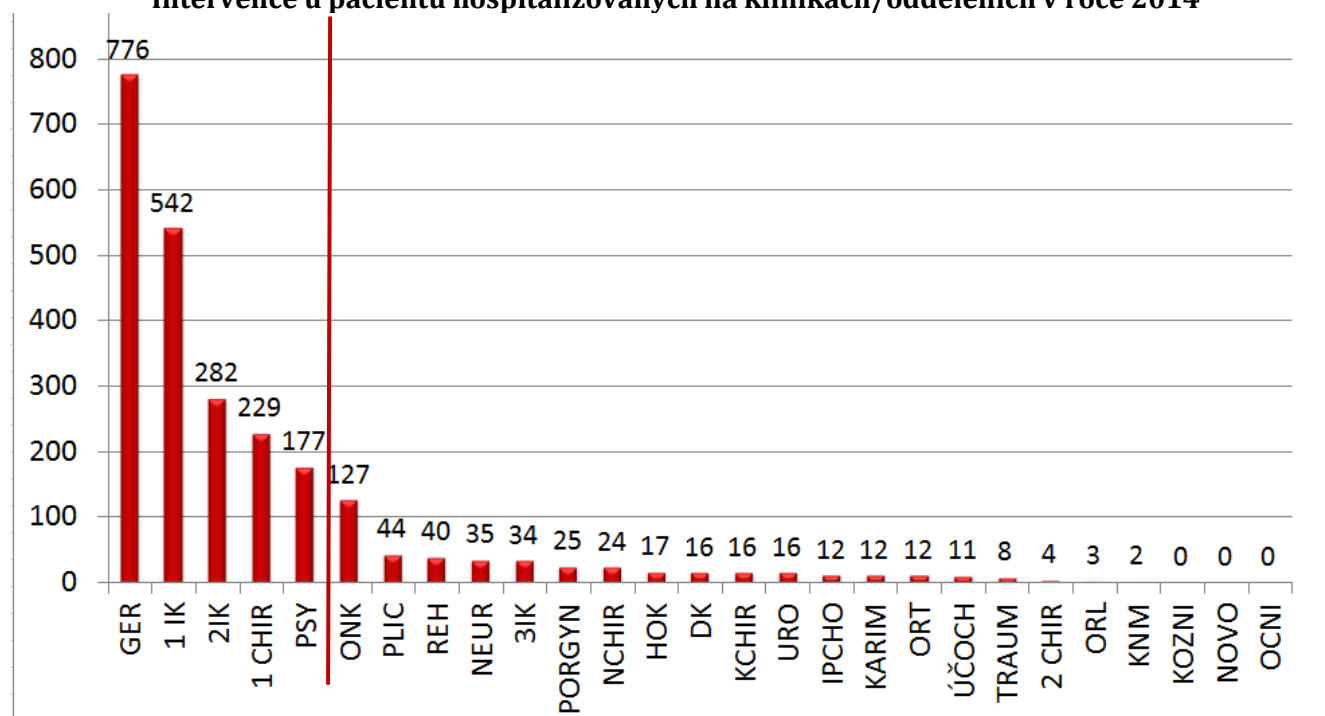
Nemocniční kaplani v roce 2014 poskytli celkem 2464 intervencí u 1193 hospitalizovaných pacientů celkem na 24 klinikách/odděleních. Další intervence byly poskytnuty 401 ambulantním pacientům (zahrnuje údaje především z oddělení urgentního příjmu a ambulancí dalších klinik/oddělení). Na základě žádostí nemocných celkem 97x zprostředkovali návštěvu katolického kněze (mimo to si ještě kněze mnozí nemocní zavolali sami), 2x duchovní z *Církve československé husitské*. Členům *Římskokatolické církve* přinesli celkem 502x Eucharistii.

Intervence u hospitalizovaných pacientů v jednotlivých měsících 2014

Graf 1: Počet intervencí u hospitalizovaných pacientů za jednotlivé měsíce. (Jedna intervence zahrnuje délku rozhovoru 5- 30 minut.) Úbytek v lednu, srpnu a prosinci je ovlivněn dovolenými a nemocí kaplanů.

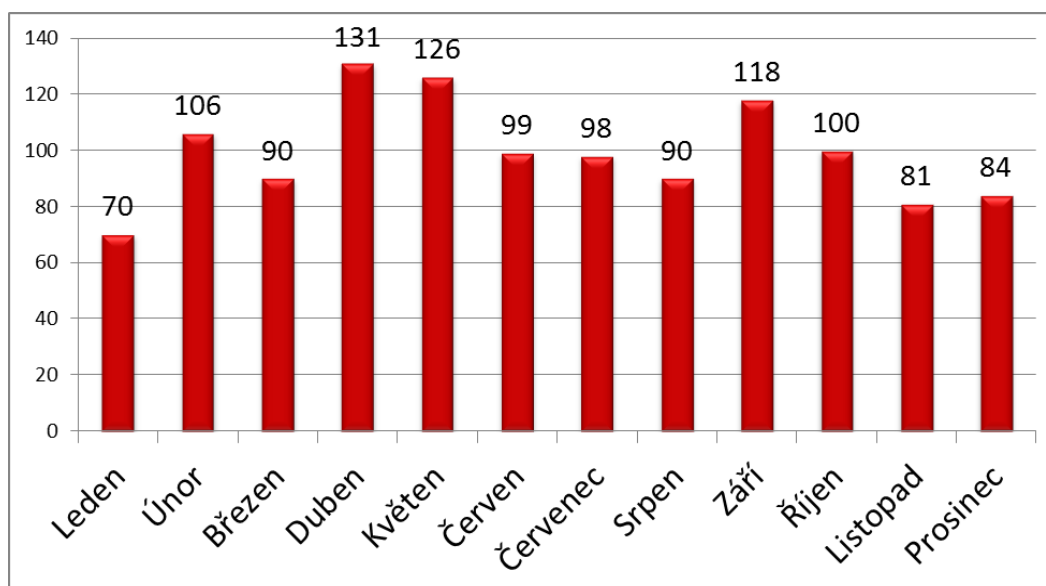
Intervence u pacientů hospitalizovaných na klinikách/odděleních v roce 2014

Graf 2: Počet intervencí u hospitalizovaných pacientů na jednotlivých klinikách/odděleních.

Na prvních pěti klinikách/odděleních (GER, 1.IK, 2.IK, 1CHIR, PSY) je pastorační péče poskytována aktivně. Další uvedené intervence byly poskytnuty na základě žádosti nemocných nebo jejich příbuzných.

Počet navštívených hospitalizovaných pacientů v roce 2014

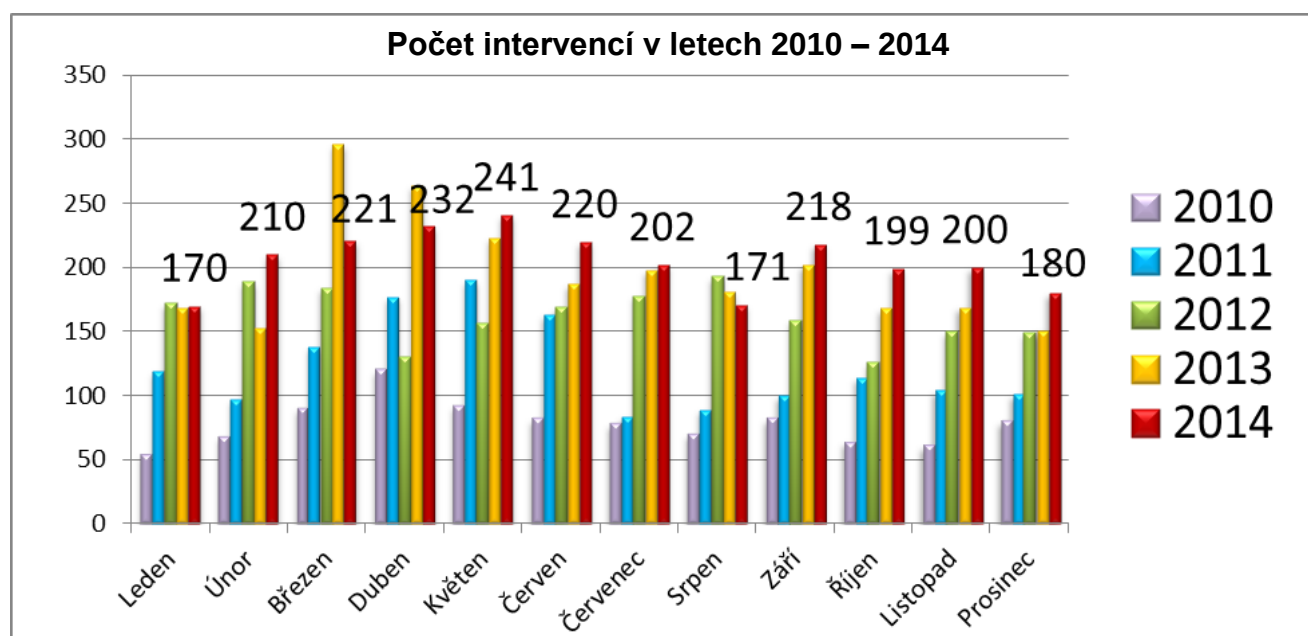

Graf 3: Počet navštívených hospitalizovaných pacientů za jednotlivé měsíce v roce 2014

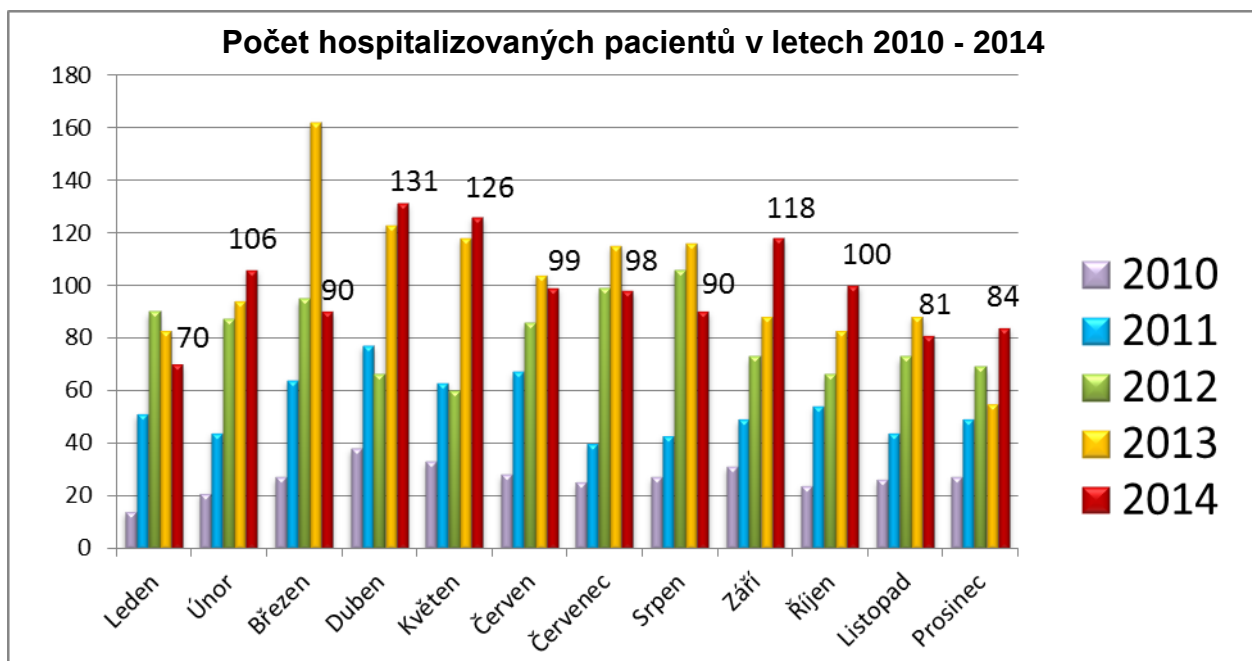
3. Srovnání poskytování klinické pastorační péče v roce 2014 s předchozími lety

Za dobu působení nemocničních kaplanů ve FNOL od 1. 1. 2010 došlo k mnoha zásadním změnám. Zatímco v roce 2010 byla služba nemocničního kaplana nabízena pouze na zavolání, postupem času došlo k rozšíření působnosti (viz samostatné výroční zprávy za uplynulá období).

V roce 2010 ve FNOL působil jeden až tři kaplani celkem na 1,0 – 2,05 úvazku. Navštívili celkem 321 pacientů a poskytli 941 intervencí. Tři kaplani na 2,05 úvazku vykonali v roce 2011 již 1476 intervencí u 645 pacientů, v roce 2012 u 970 pacientů celkem 1956 intervencí a v roce 2013 u 1229 pacientů vykonali celkem 2360 intervencí. V roce 2014 došlo k dalšímu posunu. Přehled je znázorněn v níže uvedených grafech.

Graf 4: Srovnání počtu intervencí u hospitalizovaných pacientů za celou dobu působení nemocničních kaplanů ve FNOL.

Graf 5: Srovnání počtu hospitalizovaných pacientů, kterým byly poskytnuty intervence za celou dobu působení nemocničních kaplanů ve FNOL.

4. Přehled dalších aktivit a událostí klinické pastorační péče ve FNOL v roce 2014

Nemocniční kaplani kromě návštěv pacientů na lůžkových odděleních v rámci klinické pastorační péče realizovali:

- osobní kontakty, telefonáty a intervence u příbuzných nemocných, především těžce nemocných a umírajících pacientů
- rozhovory s pracovníky ve zdravotnictví, zaměstnanci FNOL
- telefonáty s hospitalizovanými pacienty, bývalými pacienty
- osobní konzultace a telefonáty k poskytování pastorační péče s dalšími nemocničními kaplany, s kněžími a duchovními jiných církví
- doprovázení pozůstalých, psychosociální a spirituální podpora zdrav. personálu při úmrtí příbuzných, (včetně pomoci zařizování pohřbů)
- jednání s pracovníky managementu nemocnice, oddělení, jiných institucí ve vztahu k vykonávání pastorační péče
- rozhovory se studenty LF, FZV UP Olomouc, VOŠ Caritas
- pravidelné porady nemocničních kaplanů
- povinná školení a další vzdělávání
- péče o kapli ve FNOL (v červnu zahájení úterních služeb v kapli – možnost rozhovoru s kaplanem)
- rozvoj činnosti nemocničních kaplanů ve FNOL

Stáže nemocničních kaplanů z nemocnic a pobytových sociálních služeb na území především Olomouckého a Zlínského kraje ve FNOL:

14. 1.	Vsetínská nemocnice, a.s.	Bc. Marta Koňáříková Mgr. Jan Mokrý
6. 3.	Nemocnice Kyjov, p.o.	Mgr. Jan Kvaltin Zdeněk Hochman
8. 4.	Domov důchodců Prostějov, p.o.	Mgr. Karel Waltr
29. - 30. 4.	Krajská nemocnice T. Bati, a.s., Zlín	Mgr. Eva Pastrňáková
22. 7.	Městská nemocnice s poliklinikou Uherský Brod, s.r.o.	Ing. František Bílek, Ph.D. Vojtěch Kadlčík
30. 7., 11. 8.	Nemocnice Prostějov, Středomoravská nemocniční, a.s.	Eva Studýnková
2. 9.	ADP - SANCO, dům domácí péče, s.r.o., Prostějov	Roman Nehera
16. 12., 29. 12.	Nemocnice Šternberk, Středomoravská nemocniční a.s.	Mgr. Kateřina Grycová

3. 1.: Žehnání IPCHO

11. 2.: Slavení XXII. Světového den nemocných.

- Dne **20. ledna v chrámu sv. Michala** byly při **ekumenické bohoslužbě** Mons. Josefem Hrdličkou, světícím biskupem olomouckým, a za účasti zástupců křesťanských církví na území Olomouce **vyslány nemocniční kaplanky do služby ve FNOL** (Březinová, Hošťálková, Maňáková, Matějková).
- Dne **9. února 2014 v 13.30 hod.** v **nemocniční kapli Božího milosrdenství ve FNOL** Mons. Josef Hrdlička slavil **mši sv. za nemocné a pracovníky ve zdravotnictví**.
- Dne **11. února** Mons. Josef Hrdlička **navštívil nemocné** ve FNOL na Oddělení geriatric.

21. 5.: Odborný workshop „Nemocniční kaplanství – současnost a perspektivy“ v Olomouci

Fakultní nemocnice Olomouc a Arcibiskupství olomoucké uspořádali dne 21. května 2014 v Arcibiskupském paláci v Olomouci odborný workshop s názvem „**Nemocniční kaplanství – současnost a perspektivy**“. Workshop byl určen pro zástupce managementů nemocnic (především na Moravě), pro lékaře, zdravotníky a nemocniční kaplany. V dopoledním bloku zazněly příspěvky odborníků. V odpoledním bloku byly prezentovány příklady dobré praxe v poskytování klinické pastorační péče, se svými referáty vystoupili zástupci asociací nemocničních kaplanů. Setkání uzavřela panelová diskuze.

13. 9.: Zahájení jednoročního kurzu celoživotního vzdělávání „Nemocniční kaplan“ na CMTF UP v Olomouci

Studijní program na *CMTF* je realizován ve spolupráci s *lékařskou fakultou, Fakultní nemocnicí Olomouc a Hospicem na Svatém Kopečku*. Jeho garantem a manažerem je vedoucí katedry církevního práva P. Doc. Damián Němec, dr. Kurz si klade za cíl umožnit 31 účastníkům kurzu získat odbornou způsobilost pro pastorační péči v pobytových zařízeních zdravotnických a sociálních služeb.

Výuka, rozložená do zimního a letního semestru, zahrnuje dvacet šest povinných předmětů z oborů medicíny a teologie a dva bloky odborné praxe po padesáti hodinách. Na závěr studia se kurzisté podrobí ústní a písemné zkoušce z medicínské a teologické části.

Program celoživotního vzdělávání *Nemocniční kaplan* byl vytvořen členy *Rady pro zdravotnictví České biskupské konference a Katolické asociace nemocničních kaplanů v České republice* ve spolupráci s *Ministerstvem zdravotnictví ČR a Národním centrem ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů*. Uskutečnění na *CMTF* pak představuje pilotní ověření jeho obsahu, hodinové dotace u jednotlivých předmětů a přístupů k pastorační péči ve zdravotnictví a sociálních službách.

Účastnice CŽV kurzu: M. Hošťálková, M. Maňáková, M. T. Matějková, J. Nováková

16. 10.: Den pro lékaře a zdravotníky u příležitosti svátku sv. Lukáše, patrona lékařů (18. 10.)

Dne 16. 10. 2014 v Olomouci pořádala *Katolická asociace nemocničních kaplanů v ČR* a *Shalom for Uganda* ve spolupráci s *Arcibiskupstvím olomouckým* a *Moravskoslezskou křesťanskou akademií* setkání pro lékaře a zdravotníky.

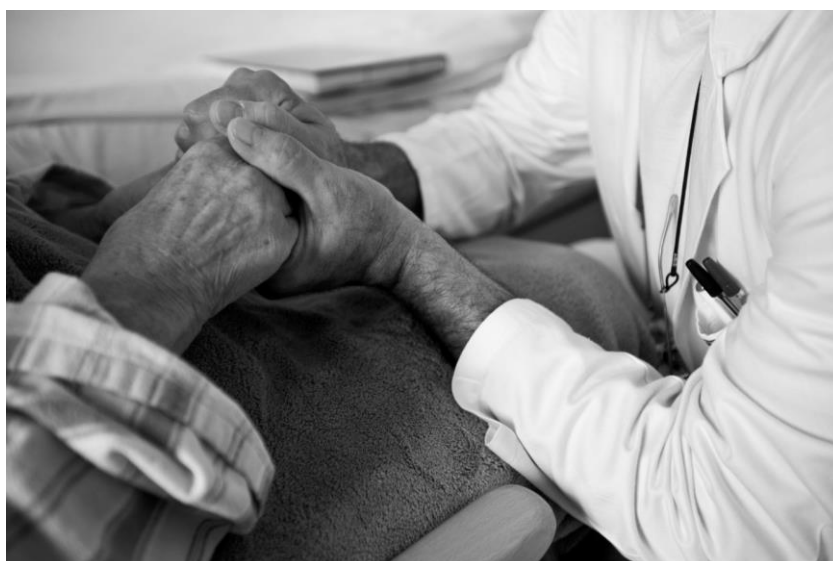
- Bohoslužbě v katedrále sv. Václava předsedal Mons. Josef Nuzík, generální vikář *Arcidiecéze olomoucké*.
- V sále *Mozarteum Arcidiecézního muzea* o své dobrovolnické praxi v organizaci *Shalom for Uganda* hovořila Mgr. Jana Březinová, nemocniční kaplanka ve FNOL.

Leden – listopad 2014: Realizace putovní výstavy „*Být nablízku*“, věnované službě nemocničních kaplanů

Pořadatelé výstavy: *Arcibiskupství olomoucké* a *Fakultní nemocnice Olomouc*, pod záštitou *Katolické asociace nemocničních kaplanů v České republice*.

Během roku 2014 putovala po zařízeních zdravotnických a sociálních služeb, poutních místech a kulturních centrech na území České republiky. Jejím cílem bylo přispět k propagaci služby nemocničních kaplanů.

Termín	Místo	
14.1.-5.2.	Olomouc	Chrám sv. Michaela
18.2.-28.2.	Praha	Mladotův dům, Pražský Hrad
29.2.-14.3.	Brno	Fakultní nemocnice Brno
14.3.-28.4.	Rajhrad u Brna	Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa
28.4.-19.5.	Brno	Fakultní nemocnice u sv. Anny
19.5.-9.6.	Brno	Nemocnice Milosrdných bratří
10.6.-30.6.	Svatý Hostýn	Jurkovičův sál
1.7.-20.7.	Velehrad	Kostel Zjevení Páně (v poutním areálu)
21.7.-11.8.	Ostrava	LDN Radvanice
11.8.-31.8.	Ostrava	Městská nemocnice Ostrava
1.9.-22.9.	Karviná	Nemocnice s poliklinikou Karviná-Ráj, p.o.
23.9. – 15. 10.	Nový Jičín	Nemocnice Nový Jičín
16.10.-31.10.	Kroměříž	Nemocnice Milosrdných sester sv. Vincence de Paul
1.11.-30.11.	Praha	Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského

5. Další vzdělávání nemocničních kaplanů

12. 5: III. jarní republikové setkání nemocničních kaplanů v *Domě léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě* v Rajhradě u Brna - vzdělávací seminář pro nemocniční kaplany.

- Časová dotace: 5 h
- Témata: **Nefarmakologickými přístupy k osobám s demencí** (P. Doc. Mgr. Ing. Peter Tavel, Ph.D.). **Náboženské prožívání a úzkost, náboženské prožívání u schizofrenie a u poruch osobnosti** (P. PhDr. Pavel Moravec).
- Pořadatelé: *Katolická asociace nemocničních kaplanů v ČR* ve spolupráci s *Oblastní charitou Rajhrad* a *Biskupstvím brněnským*.
- Zúčastnily se: J. Březinová, M. Hošťálková, M. Maňáková, M. T. Matějková, J. Nováková

26. 6.: Kurz „Poradce pro pozůstalé“.

- Časová dotace: 32 h
- Lektor: PhDr. Mgr. Naděžda Špatenková, Ph.D., průkopnice poradenství pro pozůstalé v ČR.
- Pořadatelé: *Katolická asociace nemocničních kaplanů v ČR*, *Arcibiskupství olomoucké* a *Arcidiecézní charita Olomouc*.
- Zúčastnily se: J. Březinová, M. Hošťálková, M. T. Matějková, J. Nováková

12. 8.: Složení kvalifikačních zkoušek „Poradce pro pozůstalé“ v souladu s ustanoveními zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, tj. dle aktuálně platného hodnotícího standardu profesní kvalifikace.

- Časová dotace: 10 h
- Osvědčení o získání kvalifikace „Poradce pro pozůstalé“ získaly: J. Březinová, M. T. Matějková, J. Nováková

29. 9. - 2. 10.: X. formačně vzdělávací setkání na Velehradě pro pastorační pracovníky ve zdravotnických a sociálních službách v ČR.

- Časová dotace: 20 h
- Témata: Vybrané kapitoly z **pastorace a spirituality nemocných a religionistiky** (Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., P. Mgr. Walerián Bugel, dr, P. PhLic. Mgr. Juraj Jendrejovský, Mgr. Anna Hrtúsová)
- Pořadatelé: *Katolická asociace nemocničních kaplanů v ČR*, pod záštitou *Rady pro zdravotnictví České biskupské konference* a *Arcibiskupství olomouckého*, ve spolupráci s *Cyrilometodějskou teologickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci* a za účasti zahraničních hostů (Rakousko – Vídeň, Slovensko – Martin).
- Zúčastnily se: J. Březinová, M. Hošťálková, M. Maňáková, M. T. Matějková, J. Nováková

14. 10., 12. 11.: První ročník Konference Hospitality Vizovice – Brno 2014.

- Časová dotace: 5 h
- Pořadatelé: *Nemocnice Milosrdných bratří ve Vizovicích* a v Brně, *Katolická asociace nemocničních kaplanů v České republice*.
- Téma: **„Tělem k duši: Péče o člověka ve zdravotnických službách“** (Prof. MUDr. Marta Munzarová, CSc., Mgr. Bc. Tobia M. Matějková, Martin Richard Macek, DiS., Ing. Mgr. Jan Zachoval, CSc.).
- Akreditace u *České asociace sester*, 4 kredity.
- Účastnily se: M. Hošťálková, M. T. Matějková

Ukončení v listopadu: Vzdělávací seminář „Práce s osobami v krizi“.

- Časová dotace: 48 h
- Pořadatelé: *Arcidiecézní charita Olomouc*
- Lektoři: Společnost Podané ruce, o.p.s., Mgr. Lukáš Carlos Hrubý, Mgr. Veronika Vymětalová
- Absolvovala: J. Nováková.

6. Přednášková a publikační činnost nemocničních kaplanů

M. Hošťálkové

15. 1. „Profese – poradce pro pozůstalé“.

- Adresáti: Nemocniční kaplani
- Místo: Olomouc
- Akce: Formačně vzdělávací setkání nemocničních kaplanů *Arcidiecéze olomoucké*.

12. 2. „Poskytování klinické pastorační péče“ (obecné zásady, role nemocničního kaplana, komunikace a pastorační rozhovor s nemocnými a příbuznými; existenciální, duchovní a náboženské potřeby nemocných atd.).

- Adresáti: Lékaři a zdravotníci
- Místo: *Nemocnice Milosrdných bratří ve Vizovicích*
- Akce: U příležitosti slavení XXII. Světového dne nemocných.

4. 3. „Péče o duchovní potřeby nemocných a umírajících“.

- Časová dotace: 2 h
- Adresáti: Studenti oboru „Sociální práce“, v rámci výuky předmětu sociální péče
- Místo: *Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci*

20. 3. „Péče o existenciální, duchovní a náboženské potřeby klientů sociálních služeb“.

- Časová dotace: 3 h
- Adresáti: Vedoucí středisek *Charity Olomouc*

DPP na CMTF UP (1. 9. 2014 – 30. 6. 2015)

- Výuka předmětů v CŽV Nemocniční kaplan: Filozofická antropologie (6 h), Řízení lidských zdrojů – dobrovolníků v pastorační péči ve zdravotnictví – nemocničním kaplanem (2 h), garant odborných praxí I., II. (50 h / ZS, 50 h / LS)

DPP na LF UP (23. 9. – 21. 10. 2014)

- Výuka předmětu: SOL/VC041 Klinická etika (6 h)

Mgr. Dominik Opatrný, Th.D.; PhDr. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D.: [Význam odpuštění pro pacienta v kontextu péče nemocničního kaplana](#). In *Caritas et veritas*, 2014, č. 4, str. 129-134.

T. M. Matějkové

21. 5. „Nemocniční kaplani ve FNOL.“

- Akce: Workshop Nemocniční kaplanství – současnost a perspektivy
- Místo: Olomouc, Arcibiskupský palác

26.5. „Služba nemocničních kaplanů ve FNOL.“

- Akce: Pracovní odpoledne II. interní gastro-enterologické a hepatologické kliniky FNOL.

19.6. „Služba nemocničních kaplanů v praxi.“

- Akce: VII. Konference Sestra v praxi.
- Místo: Olomouc, Regionální centrum
- Pořadatelé: Solen, Akreditováno *Českou asociací sester*.

11. 10. „Duchovní potřeby nemocných v ošetrovatelském procesu.“

- Akce: Konference *Hospitality*.
- Místo: *Nemocnice Milosrdných bratří ve Vizovicích*

18. 10. „Vybrané kapitoly ze somatologie pro nemocniční kaplany.“

- Akce: Kurz celoživotního vzdělávání Nemocniční kaplan.
- Místo: Olomouc, *CMTF UP*

12. 11. „Duchovní potřeby nemocných v ošetrovatelském procesu.“

- Akce: Konference *Hospitality*.
- Místo: *Nemocnice Milosrdných bratří v Brně*

7. Mediální činnost – ozvěny v médiích o působení nemocničních kaplanů ve FNOL

Práce pro nemocné nás spojuje. In *Katolický týdeník*, 2014, č. 46, Doma, rodinná příloha, s. D.

Viz: [KT, Práce pro nemocné nás spojuje](#)

Kurz Nemocniční kaplan na CMTF v Olomouci byl zahájen 13. září 2014.

Viz: <http://www.zurnal.upol.cz/cmtf/zprava/clanek/nemocnicnim-kaplanem-chtelo-byt-37-uchazecu/>

Být nablízku“ – výstava fotografií o posláních nemocničních kaplanů (19. 5. 2014)

Viz: <http://zdravi.e15.cz/clanek/mlada-fronta-zdravotnicke-noviny-zdn/byt-nablizku-vystava-fotografi-o-poslani-nemocnicnich-kaplanu-475500>

Chalánková: Nemocniční kaplani léčí duši (10. 4. 2014)

Viz: <http://www.top09.cz/co-delame/komentare/chalankova-nemocnicni-kaplani-leci-dusi-15490.html>

Fakultní nemocnice Olomouc podporuje duchovní službu pro své pacienty (27. 1. 2014)

Viz: <http://www.e-cirkev.cz/clanek/3898-Fakultni-nemocnice-Olomouc-podporuje-duchovni-sluzbu-pro-sve-pacienty/index.htm>

8. Poděkování

Touto cestou chceme poděkovat všem, kteří službu nemocničních kaplanů ve *FNOL* podporují, především *Arcibiskupství olomouckému*, zástupcům managementu *FNOL*, vedením klinik a oddělení, všem zaměstnancům, ale také všem dárcům, kteří věnují ze svých prostředků, schopností a času to, co na první pohled není nikde vidět. Děkujeme také všem nemocným i jejich rodinám za důvěru i za to, že k nim můžeme přicházet a odcházíme vnitřně obohaceni. Děkujeme také našim blízkým, kteří s námi nesou obtíže kaplanské služby a provází nás modlitbou. Děkujeme Bohu, že nás do této služby povolal a dává nám k ní sílu a své dary, abychom mohli rozdávat dál.

Za nemocniční kaplany *FNOL*

vypracovala S. Tobia M. Matějková – koordinátorka nemocničních kaplanů ve *FNOL*

V Olomouci 18. 2. 2015